

MUHOSUON KASVILLISUUSKARTOITUS

1. JOHDANTO

Turveruukki tilasi kesäkuussa 1998 Biologitoimisto Jari Venetvaara Ky:ltä Muhosuo kasvillisuus kartoituksen. Muhosuo sijaitsee Iin ja Yli-Iin kuntien rajalla Hangaslammen itä-luoteis puolella. Kartoitusalueen laajuus on 112 ha ja se on kokonaisuudessaan ojitettua suota. Maastotyön alueella tekivät 9. 9. 1998 FK Ulla Ahola, Luk Jouni Klinga ja LuK Suvi Kudjoi.

2. MENETELMÄT

Alueen kasvillisuustyyppit kartoitettiin maastossa ja kultakin tyyppiltä kirjattiin yleisimmät kasvilajit. Erityisen tarkasti selvitettiin rehevämpien kasvillisuuslaikkujen lajisto mahdollisten harvinaisten lajien löytämiseksi.

Alueelta ei ollut käytettävissä ilmakuvia, joten kasvillisuuskuviot rajattiin silmävaraisiin arvioihin perustuen.

3. KASVILLISUUSKUVAUKSET

3.1. Yleistä alueen kasvillisuudesta

Suomen suokasvillisuusvyöhyke -jaottelussa Muhosuo kuuluu Pohjois-Pohjanmaan aapasoiden vyöhykkeeseen (Ruuhijärvi 1988). Muhosuo on kauttaaltaan ojitettua aluetta ja siellä vallitsevina suotyyppinä ovat vähä- ja keskiravinteiset avonevoista, yhdistelmätyypeistä ja rämeistä kuivumisen myötä syntyneet muuttumat sekä turvekankaat.

Osa-alueetta I luonnehtivat sekä myöhäisessä muuttumavaiheessa olevat keskiravinteiset lyhytkorsirämeet, että laajat puolukkaturvekankaat. Arvokkaimpana tyyppinä on pienialainen laikku lähes luonnontilaista ruoho- ja heinäkorpea aivan rajauksen luoteiskärjessä. Tyyppi rajautuu etelässä laajempaan ruohoturvekankaaseen, jolla edellisen tyyppin tapaan kasvaa isokokoisia paatsama (*Rharnus frangula*) pensaita. Keskiravinteiset lyhytkorsiräme -muuttumat sijoittuvat osa-alueen lounais- ja luoteisosiin. Niiden tunnuspiirteenä on koko alueella siniheinän ylivoimainen runsaus. Tyyppien sisälle rajautuu myös pienialaisia keskiravinteisiä rimpineva -muuttumia. SE-NW suuntaisen valtaojan koillispuoli on puolukka- ja mustikkaturvekankaita. Kartassa näkyvän ojituksen lisäksi alueen ojitusta on täydennetty etenkin muuttuma-alueilla.

Osa-alueen 2 länsiosissa vallitsevat keskiravinteiset avosuo- ja lyhytkorsirämetyypit (mesotrofiset ruopparimpinevarämeet, ruopparimpinevat ja lyhytkorsirämeet). Mesotrofian indikaattoreita alueella ovat mm. pohjanraikasammal (*Sphagnum subfulvum*), ketunlieko (*Huperzia selago*), vaaleasara (*Carex livida*) ja siniheinä (*Molinia caerulea*). Mesotrofinen ruopparimpineva on hyvin vetistä ja sitä luonnehtii vaaleasaraa (*Carex livida*) kasvava rimpipinta. Suursaranevaa ja *Sphagnum* - rimpinevaa on pieniä yksittäisiä laikkuja.

Osa-alueen 2 itäosissa ovat vallitsevana vähäravinteiset nevatyyppit (karurimpinen kalvakkaneva ja kalvakkaneva). Avoneva alueet ovat melko harvaan ojitettuja ja paikoin vielä melko luonnontilaisia. Ojien kuivattava vaikutus näkyy selvimmin ojitettujen reunaosien läheisyydessä mm. suokukan ja vaivaiskoivun runsastumisena lyhytkorsinevoilla. Nevaosien välissä on koivu- ja mäntypuustoisia turvekankaita, jotka ovat lähinnä puolukkatyyppiä. Pienialaisia keskiravinteisiä turvekankaisiin rajautuvia nevamuuuttumia on alueen etelä(kaakkois) -osassa sekä koillisosan neva-alueen itäreunassa.

3.2. Karttapohjalle numeroitujen alueiden kasvillisuus kuvaukset

3.2.1. Osa-alue I (numerot 4 - 25)

4. Varputurvekangas

Suotyyppi on ollut luonnontilaisena ruopparimpinevaräme. Rimpipinnat ovat nyt avoimia ja niille on levittäytymässä sekä hieskoivun että vaivaiskoivun taimistoa. Pohjakerroksessa tavataan lähinnä rämekekarhunsammalta. Jätteet ovat olleet rahkarämettä, mutta nyt vallitsevina lajeina on pohjakerroksessa poronjäkälät (*Cladonia*) sekä kenttäkerroksessa variksenmarja (*Empetrum nigrum*) ja vaivaiskoivu (*Betula nana*). Jätteiden puusto on mäntyä.

5. kts. kohta 25.

6. Mesotrofinen lyhytkorsiräme -muuttuma

Suotyyppi on ollut keskiravinteinen lyhytkorsineva / lyhytkorsiräme. Tyypin muuttuma-aste on myöhäinen, mutta ravinteisuus sekoittaa määritystä turvekankaisiin. Etupäässä jätteille rajoittunut puusto on harvaa männikköä sekä hieskoivikkoa. Pohjakerroksesta valtaosa on lehtikarikkeen peitossa, vaikka mätäs-pinnoilla korvenkarhunsammal (*Polytrichum commune*) esiintyykin paikoin runsaana. Välipinnat ovat lähes puhdasta siniheinäkasvustoa (*Molinia caerulea*), jonka seassa tavataan männyn ja hieskoivun taimia. Mätäs-pinnoilla kenttäkerroksessa on yleisenä puolukkaa (*Vaccinium vitis-idaea*), harvemmassa suopursua (*Ledum palustre*), variksenmarjaa ja keltaliekoa (*Huperzia selago*). Välipinnoilla kenttäkerroksessa tavataan lisäksi villapääluikkaa ja tupasluikkaa sekä pohjakerroksessa paakkurahkasammalta ja rämekekarhunsammalta.

7. Mustikkaturvekangas

Puusto hieskoivu-mänty -sekametsää. Aukkoisessa pohjakerroksessa runsaimpana korvenkarhunsammal. Kenttäkerroksessa harvakseltaan korpikastikkaa (*Calamagrostis purpurea*) sekä juolukkaa (*Vaccinium uliginosum*).

8. Mesotrofinen ruopparimpinevaräme -muuttuma

Rimpipinta on kuiva ja paljas. Pohjakerroksen ainoita lajeja on rämekekarhunsammal. Rimpipinnalle on nousemassa männyn ja hieskoivun taimia. Välipinnoilla kenttäkerroksen valtalajina on siniheinä.

9. Mustikkaturvekangas

Männyllä ja hieskoivulla on puustossa tasavertaiset peittävyudet, lisäksi seassa on myös kuusia. Pohjakerroksen valtalajina on korvenkarhunsammal, kenttäkerrosta luonnehtivat puolukka ja mustikka (*Vaccinium myrtillus*).

10. Mesotrofinen kalvakkaräme -muuttuma

Aukkoisessa pohjakerroksessa mm. kalvakkarahkasammal ja rusorahkasammal (*Sphagnum rubellum*). Kenttäkerroksessa mesotrofian ilmentäjänä villapääluikka.

11. Mesotrofinen sirppisammalrimpineva -muuttuma

Aukkoista pohjakerrosta luonnehtii aapasirppisammal (*Warnstorfia procera*) sekä vajorahkasammal (*Sphagnum majus*). Kenttäkerroksen lajistossa villapääluikka, valkopiirtoheinä, järvikorte (*Equisetum fluviatile*), raate (*Menyanthes trifoliata*) sekä hieskoivun taimia.

12. Mesotrofinen lyhytkorsiräme -muuttuma

Hyvin sekavaa aluetta, jolla on taimettuneita keskiravinteisia lyhytkorsineva -muuttuma -laikkuja. Jätteet puolestaan ovat puolukkaturvekankaita, mutta raja mustikkaturvekankaisiin on epäselyä. Jätteiden pohjakerroksessa on runsaasti korvenkarhunsammalta.

13. Puolukkakorpi muuttuma

Puusto on hieskoivu-mänty-kuusi -sekametsää. Pohjakerroksen valtalajeina on korvenkarhunsammal sekä jokasuonrahkasammal (*Sphagnum angustifolium*), lisäksi tavataan mm. vaalearahkasammalta (*Sphagnum centrale*). Kenttäkerroksessa puolukkaa ja mustikkaa on yhtä runsaasti ja seassa on niukasti pallosaraa (*Carex globularis*).

14. Ruohoturvekangas

Puusto on aukkoista ja harvaa mänty-kuusi-hieskoivu -sekametsää. Seassa on runsaasti isokokoisia paatsamapensaita. Kenttäkerros on siniheinän valtaama. Lisäksi lajistossa on mm. kataja (*Juniperus communis*), hilla (*Rubus chamaemorus*), tähtitalvikki (*Moneses uniflora*), lillukka (*Rubus saxatilis*) ja kultapiisku (*Solidago virgaurea*). Aukkoisessa pohjakerroksessa on niukalti korvenkarhunsammalta. Tyyppin pienmaisema on ehyt ja viehättävä aluetta rajaavista ojista huolimatta. Turvekerroksen vahvuus on yli 70 cm.

15. Ruoho- ja heinäkorpi

Ojien risteyksessä on pieni laikku luonnontilaisena säilynyttä ruoho- ja heinäkorpea. Mosaiikkimaisen kasvillisuuden erityispiirteenä on paatsamapensaiden runsaus. Muuta kenttä- ja pohjakerroksen lajistoa on siniheinä, kataja, kurjenjalka (*Potentilla palustris*), terttualpi (*Lysimachia thyriflora*), nurmilauha (*Deschampsia cespitosa*), suo-orvokki (*Viola palustris*) ja korvenkarhunsammal

16. Mesotrofinen lyhytkorsiräme -muuttuma

Turvekankaaksi muuttumassa oleva tyyppi, jolla on pieniä kuivia ja sammaliltaan kuolleita ruopparimpilaikkuja. Harvassa puustossa on mäntyä sekä vähemmän hieskoivua ja kuusta. Aukkoisessa pohjakerroksessa tavataan silmäkerahasammalta (*Sphagnum balticum*), rusorahasammalta, kalvakkarahkasammalta ja punarahkasammalta (*Sphagnum magellanicum*). Kenttäkerroksen lajistossa on valtalajina siniheinä sekä lisäksi kataja, tupasluikka, villapääluikka ja kultapiisku.

17. Muurainkorpi -muuttuma

Puustossa on ollut tasavertaisesti hieskoivua, mäntyä ja kuusta. Kuusista suuri osa on tosin hakattu viime vuosikymmenellä. Pohjakerroksen lajistossa on vaalearahkasammal, rusorahasammal, jokasuonrasahsammal, punarahkasammal sekä korvenkarhunsammal. Kenttäkerroksen lajistossa on runsaimpana hilla sekä lisäksi mustikka, puolukka ja tupasvilla.

18. Mesotrofinen ruopparimpineva -muuttuma

Alueelle on nousemassa hieskoivun taimikko. Pohjakerros on valtaosin kuivaa ruoppaa ja sen sammallajistossa on kalvakkarahkasammal sekä paakkurahasammal. Kenttäkerroksen valtalajina on villapääluikka ja valkopiirtoheinä, lisäksi tavataan siniheinää ja järvikortetta.

19. Mesotrofinen rimpinevaräme -muuttuma

Rimpipinta on kuivaa ruoppaa, jolla kasvaa laikuttain rämekehunsammalta sekä villapääluikkaa ja siniheinää. Mätäspinnat ovat eriasteisia rämeitä ja korpimuuttumia. Tyyppien raja turvekankaisiin on liukuva.

20. Mustikkaturvekangas (puolukkaturvekangas?)

Hieskoivun peittävyys on 65%, männyn 35% ja lisäksi alueella on harvakseltaan kuusia. Pohjakerroksen ehdoton valtalaji on korvenkarhunsammal. Aukkoisessa kenttäkerroksessa on laikuttain runsaasti siniheinää sekä lisäksi puolukkaa, tupasvillaa ja pienikokoista suopursua.

21. Mesotrofinen ruopparimpineva -ojikko

Pääosa alueesta on pelkkää kuivaa ruoppaa ja kuolleita saroja. Harvassa kenttäkerroksessa kasvaa villapääluikkaa ja hieskoivuntaimistoa. Pohjakerroksessa on harvassa rämekehunsammalta.

22. Puolukkaturvekangas II

Hieskoivun peittävyys on 75 % ja männyn 25 %. Pohjakerroksen ehdoton valtalaji on korvenkarhunsammal, lisäksi on niukemmin seinäsammalta (*Pleurozium schreberi*). Aukkoisessa kenttäkerroksessa on puolukka, mustikka, maitikka (*Melampyrum sp*), suopursu, juolukka (laikutain), mustikka (harvassa) ja hilla. Tyyppi esiintyy laajalla alueella lajisuhteiltaan lähes muuttumattomana.

22b Puolukkaturvekangas

Kuten 22 a, mutta laikuttain esiintyy harvoja korpikastikkakasvustoja sekä myöhäisessä muuttumavaiheessa olevia suursaranevalaikkuja. Suursaranevalaikut ovat taimettuneita ja niiden sammallajisto on jo hävinnyt.

23. Oligotrofinen sararäme -muuttuma

Puusto on kaksi metristä hieskoivun vesaikkoa. Kenttäkerroksen lajistossa on runsaimpana jouhisara (*Carex lasiocarpa*) sekä raate ja järvikorte. Pohjakerroksessa runsaimpana jokasuonraikasammal.

24. Puolukkaturvekangas

Kasvuvoimainen 2-6 metrinen mäntytaimikko. Entisillä rimpipinnoilla on männyn taimia, mutta myös luhtaisuutta ilmentäviä lajeja kuten raatetta. Pohjakerros on 90 %:sti paljas. Kenttäkerroksessa on siellä täällä korpikastikkalaikkuja.

25. Mustikkaturvekangas

Puusto koivuvaltainen ja runsaan koivunlehtikarkkeen vuoksi pohjakerros on hyvin aukkoisen. Korpikastikkakasvustoja on paikoin runsaasti ja lisäksi harvakseltaan kasvaa metsäalvejuurta (*Dryopteris carthusiana*) ja harmaasaraa (*Carex canescens*). Pohjakerroksen lajeina on seinäsammal ja korvenkarhunsammal. Korpikastikoiden laikuttaisesta runsaudesta huolimatta määritys rajoitui mustikkaturvekankaiden ravinnetasolle.

Vähäravinteiset nevatyytit (karurimpinen kalvakkaneva ja kalvakkaneva) ovat vallitsevana kasvillisuustyyppinä aluerajauksen itäosissa. Avoneva alueet ovat melko harvaan ojitettuja ja paikoin vielä melko luonnontilaisia. Ojien kuivattava vaikutus näkyy selvimmin ojitettujen reunaosien läheisyydessä mm. suokukan ja vaivaiskoivun runsastumisena lyhytkorsinevoilla. Nevaosien välissä on koivu- ja mäntypuustoisia turvekankaita, jotka ovat lähinnä puolukkatyyppejä. Pienialainen ravinteisempi nevamuuuttuma on alueen etelä(kaakkois) -osassa. Hyvin pieni (alle 1 aari) kuivunut lettomuuttuma löytyi kaakkoisosan turvekangasalueelta. Koillisosan neva-alueen itäreunassa on pieni keskiravinteinen nevamuuuttuma.

3.2.2. Osa-alue II (numerot 1 - 3 ja 26 - 60)

1. Oligotrofinen rimpinen kalvakkaneva -muuttuma

Alueella kasvaa harvaa hieskoivutaimikkoa ja tyyppi on vaihtumassa harvapuustoiseksi jäkäläturvekankaaksi. Aukkoisessa pohjakerroksessa tavataan mm. runsaimpana rämekarhunsammal (*Polytrichum strictum*) sekä lisäksi paakkurahasammal (*Sphagnum compactum*) ja kalvakkarahkasammal (*Sphagnum papillosum*). Kenttäkerroksen lajistoa luonnehtii tupasvilla (*Eriophorum vaginatum*) sekä tupasluikka (*Trichophorum cespitosum*).

2. Mesotrofinen rimpinen kalvakkaneva -muuttuma

Suurikokoinen väli- ja rimpipintainen allas, jolle on levittäytymässä männyn ja hieskoivun taimia. Pohjakerros on osin aukkoisen ja ruoppainen. Pohjakerroksen lajistossa mm. paakkurahasammal, kalvakkarahkasammal, ruskorahasammal (*Sphagnum fuscum*), rämekarhunsammal ja rimpivesiherne (*Utricularia intermedia*). Kenttäkerroksen lajistossa on mm. valkopiirtoheinä (*Rhynchospora alba*), villapääluiikka (*Trichophorum alpinum*) ja tupasvilla.

3. Mesotrofinen ruopparimpineva -muuttuma

Lajisto kuten kohdassa 2., mutta rimpipinnan osuus on yli 1/5.

26. Karurimpinen kalvakkaneva -muuttuma. Kenttäkerroksen runsaimmat lajit ovat tupasvilla, tupasluikka ja monitähkävilla. Aukkoisen pohjakerroksen lajistoa ovat rämekarhunsammal ja paakkurahasammal (*Sphagnum compactum*). Luode-koillisuuntaisen ojan pohjoispuolella on kalvakkaneva / -rämemuuttumaa.

27. Puolukkaturvekangas. Puusto mäntyvaltaista (pituus 5-13 m), lisäksi harvakseltaan koivuja. Kenttäkerroksen lajistoa: tupasvilla, monitähkävilla, juolukka, kanerva, hilla, karpalo (*Vaccinium oxycoccos*), variksenmarja ja vaivaiskoivu. Pohjakerroksessa rämekarhunsammalmättäitä (*Polytrichum strictum*), torvi- ja poronjäkäliä (*Cladonia* sp, *Cladina* sp.), paakku- (*Sph. compactum*) ja aaparahkasammalta (*Sph. lindbergii*) yhteensä alle 25 % peittävyydellä.

28. Karurimpinen kalvakkaneva -muuttuma, jolla kaakkois-luoteissuuntaisia jänteitä. Kenttäkerroksen yleisimpiä lajeja ovat tupasluikka, suokukka (mättäillä), pullosara (*Carex rostrata*), tupasvilla.

Pohjakerroksen runsaimmat lajit: kalv akka- (Sph. papillosum) ja paakkurahkasammal (Sph. compactum). Myös seinäsammalta (Pleurozium schreberi) ja torvijäkälää (Cladonia sp.) on yleisesti.

29. Puolukkaturvekangasta. Puusto mäntyvaltaista, lisäksi esiintyy koivua.

Kenttäkerroksen lajistoa: puolukka, juolukka, suokukks, variksenmarja, vaivaiskoivu ja tupasvilla. Pohjakerroksen lajistoa kirjava- (Sphagnum russowii) ja rämerahkasammal (Sph. angustifolium), räme- ja korpikarhunsammal (Polytrichum strictum ja P. commune).

30. Karurimpinen kalvakkaneva -muuttuma. Tupasvillarämejänteillä mäntyjä ja koivuja.

31. Mesotrofinen kalvakkaneva -muuttuma, jonka isovarpurämejänteillä koivuja ja mäntyjä. Kenttäkerroksessa keskiravinteisuutta ja luhtaisuutta osoittavia lajeja: tähtisara (Carex echinata), villapääluikka (Trichophorum alpinum), järvikorte, raate. Muuta lajistoa valkopiirtoheinä (Rhynchospora alba), karpalo, kanerva ja juolukka. Pohjakerroksen valtalajina kalvakkarahkasammal (Sph. papillosum), lisäksi mm. punarahkasammalta (Sph. rubellum), kalvaskuirisammalta ja nevasirppisammalta (Warnstorfia fluitans).

32. Ylitsepääsemättömän ojan W-puoli (ojan yli kurkittua): lyhytkorsineva -muuttumaa. Kenttäkerroksen runsaimpina lajeina järvikorte (Equisetum fluviatile), raate

33. Puolukkaturvekangas. Puusto n. 7 m pituista koivua ja mäntyä. Kenttäkerroksen lajistoa: tupasvilla, variksenmarja, mustikka, puolukka, juolukka, suopursu, kanerva, vaivaiskoivu. Pohjakerroksessa korpikarhunsammal (Polytrichum commune) ja seinäsammal (Pleurozium schreberi).

33 b. Kuten edellä, mutta mäntypuusto isompaa (6-12 m pit). Puolukan peittävyys n. 40 % ja sammalistossa kynsisammalia (Dicranum sp).

34. Puolukka / mustikkaturvekangas.

Mäntyvaltaista (pituus 5-8 m) (sekapuuna koivua). Kenttäkerroksessa puolukkaa runsaasti (peittävyys noin 40 %), lisäksi siniheinää (Molinia caerulea), juolukkaa, vaivaiskoivua, variksenmarjaa ja suopursua. Pohjakerroksessa runsaasti korpikarhunsammalta.

35. Puolukkaturvekangas. 5 - 20 m pituista mänty-koivu -sekametsää. Kenttäkerroksen runsaimpina lajeina ovat puolukka (peittävyys n. 30 %), suopursu ja vaivaiskoivu. Myös juolukkaa, mustikkaa ja tupasvillaa esiintyy. Pohjakerroksen lajistoa: korpikarhunsammal ja varvikkorahkasammal (Sphagnum russowii).

36. Karurimpinen kalvakkaneva -ojikko / -muuttuma (keskiosat melko luonnontilaisia). Kenttäkerroksessa valkopiirtoheinää (Rhynchospora alba), tupasvillaa, ja suokukkaa. (Jänteillä paikoin siniheinää). Pohjakerroksessa paakkurahkasammalta (Sphagnum compactum), torvijäkälää (Cladonia sp.) ja rämekarhunsammalta.

37. Puolukkaturvekangas. Mänty-koivu -sekametsää. Kenttäkerroksen runsaimpina lajeina ovat tupasvilla ja juolukka (peittävyys yhteensä 80 %), lisäksi esiintyy puolukkaa ja suokukkaa. Pohjakerroksessa on karhunsammalta.

38. Ruopparimpineva -muuttumaa, jonka jänteillä kasvaa runsaasti siniheinää (Molinia caerulea) (jänteet lähinnä mesotrofista lyhytkorsinevaa).

Muuta lajistoa: tupasluikka, tupasvilla, suokukka, pullosara (Carex rostrata), jouhisara (Carex lasiocarpa), juurtosara (Carex chordorrhiza) ja raate. Pohjakerroksessa vallitsevat paakkurahkasammal (Sphagnum compactum) ja kalvakkarahkasammal (Sphagnum papillosum).

39. Kalv akka lyhytkorsineva ja -räme -muuttuma. Harvakseltaan mäntyjä. Kenttäkerroksessa tupasluikkaa, suokukkaa (runsaasti) ja vaivaiskoivua. Pohjakerros kalvakkarahkasammal -valtainen.

40. Tupasvillaräme -muuttuma. Kenttäkerroksessa runsaimpia tupasvilla ja vaivaiskoivu. Pohjakerroksen valtalajina on rämerahkasammal (Sph. angustifolium). Lisäksi on punarahkasammalta (Sph. magellanicum).

41. Pienialainen luhtainen korpi vaivaiskoivurämeen reunaosassa. Lajistoa: kiiltopaju (*Salix phylicifolia*), järvikorte, kurjenjalka (*Potentilla palustris*), korpikastikka (*Calamagrostis purpurea*), metsäalvejuuri (*Dryopteris carthusiana*), riippasara (*Carex magellanica*), vaivaiskoivu ja raate. Pohjakerroksessa runsaasti korpikarhunsammalta.
42. Vaivaiskoivuräme. Kenttäkerroksessa vallitsevat tupasvilla ja vaivaiskoivu. Lisäksi esiintyy mm. hillaa (*Rubus chamaemorus*), suokukkaa ja variksenmarjaa. Pohjakerroksen valtalajina on rämerahkasammal (*Sph. angustifolium*).
43. Puolukkaturvekangas. Mänty-koivu -sekametsää (pituus 14-16 m). Kenttäkerroksen lajistoa puolukka (peittävyys n. 40 %), mustikka, juolukka, suopursu, tupasvilla ja jokapaikansara (*Carex nigra*). Pohjakerroksessa korpikarhunsammalta ja seinäsammalta.
44. Mesotrofinen lyhytkorsineva -muuttuma (pienialainen). Kitukasvuisia koivuja ja mäntyjä. Kenttäkerroksessa villapääluikkaa (*Trichophorum alpinum*) ja varpuja. Pohjakerros rahkamättäinen (*Sphagnum fuscum*), lisäksi mm. nevasirppisammalta.
45. Puolukka- / mustikkaturvekangasta. Kitukasvuisia ja pystyynkuolleita koivuja ja mäntyjä harvakseltaan. Kenttäkerroksessa tupasvillaa, suopursua, juolukkaa, monitähkävillaa ja suokukkaa. Pohjakerros korpikarhunsammalvaltainen, lisäksi rusorahkasammalta (*Sphagnum rubellum*) ja kalvakkarahkasammalta.
46. Vaivaiskoivuräme -muuttumaa. Lajistoa vaivaiskoivu, puna- ja rämerahkasammal (*Sph. magellanicum* ja *Sph. angustifolium*).
47. (= 4) Karurimpinen kalvakkaneva -ojikko (keskiosat melko luonnontilaisia). Kenttäkerroksen runsaimina lajeina tupasvilla ja tupasluikka. Mättäillä suokukkaa. Pohjakerroksessa kalvakka- ja paakkurahkasammalten (*Sphagnum papillosum* ja *compactum*) reunustamia vajorahkasammal (*Sph. majus*)-valtaisia rimpää (myös hentorahkasammalta (*Sphagnum tenellum*)).
48. Kalvakkaneva -muuttuma. Pieniä männyn taimia. Kenttäkerroksen lajisto kuten edellä. Pohjakerroksessa ei rimpiläikkujä.
49. Pallosararäme -ojikko. Mäntypuustoinen. Pohjakerroksessa runsaasti pallosaraa (*Carex globularis*) ja tupasvillaa. Lisäksi vaivaiskoivua, juolukkaa ja variksenmarjaa. Pohjakerroksessa vallitsee rämerahkasammal (*Sph. angustifolium*).
50. Isovarpuräme -ojikko. Kenttäkerroksen runsaimmat lajit: juolukka, variksenmarja, vaivaiskoivu, tupasvilla ja pohjakerroksessa rämerahkasammal (*Sph. angustifolium*).
51. Variksenmarjarahkaräme. Ruskorahkasammal (*Sph. fuscum*) -mättäillä vallitsevana kenttäkerroksen lajina variksenmarja.
52. Mesotrofinen lyhytkorsineva -muuttuma. Pientä mänty- ja koivupuustoa. Kenttäkerroksessa runsaasti villapääluikkaa (*Trichophorum alpinum*). Muita yleisiä lajeja: tupasluikka, järvikorte ja pohjakerroksessa kalvakka- ja paakkurahkasammal (*Sph. papillosum*, *Sph. compactum*). Mättäillä rämekarhunsammalta (*Polytrichum strictum*) ja torvijäkälää (*Cladonia* sp.).
53. Puolukkaturvekangas. Koivu-mänty -sekapuustoa. Kenttäkerroksen runsaimpana lajina tupasvilla, lisäksi juolukkaa, suopursua, kanervaa (*Calluna vulgaris*), variksenmarjaa, puolukkaa ja monitähkävillaa (*Eriophorum angustifolium*). (Varpujen peittävyys pienehkö). Pohjakerroksessa kynsisammalia (*Dicranum* sp.), korpikarhunsammalta (*Polytrichum commune*), rämekarhunsammalta (*Pol. strictum*) ja paakkurahkasammalta (*Sphagnum compactum*).
54. Luhtainen mesotrofinen lyhytkorsiräme; runsaasti järvikortetta, myös *Sphagnum flexuosum* ja pohjanpajua (*Salix lapponum*) esiintyy. Ojien nurkkauksessa luhtaista *Sphagnum lettonevaräme* -

muuttumaa. Avoimien nevapintavaltaisten alueiden välissä on mesotrofisia suursararämemuuttuma -
jänteitä.

55. Mesotrofinen lyhytkorsiräme -ojikko. Lajistoa mm. villapääluikka (*Trichophorum alpinum*),
siniheinä, suo-orvokki (*Viola palustris*) ja pohjanpaju.

56. Mesotrofista avosuota, joka on suureksi osaksi ruopparimpinevarämettä. Jouhisaravaltaista
suursaranevaa esiintyy pieninä laikkuina. Mesotrofinen ruopparimpineva on hyvin vetistä ja sitä
luonnehtii vaaleasaraa kasvava rimpipinta. Rimpipinnan pohjakerroksesta löytyy ruopan lisäksi
lamparerahkasammalta (*S. platyphyllum*) ja mesotrofista sirppisammalta (*Warnstorfia*
exannulata/procera)

57. Puolukkaturvekangas

58. Keskiosan länsinurkassa on oligotrofinen avosualue, joka koostuu kalvakkanevasta,
karurimpisestä kalvakkanevasta, lyhytkorsiräme- ja rimpinevarämemuuttumasta. Kaksi ensinmainittua
jatkuvat rajauksen ulkopuolelle.

59. Tupasvillaräme -muuttumaa.

60. Karurimpistä kalvakkanevaa ja oligotrofista lyhytkorsirämettä.

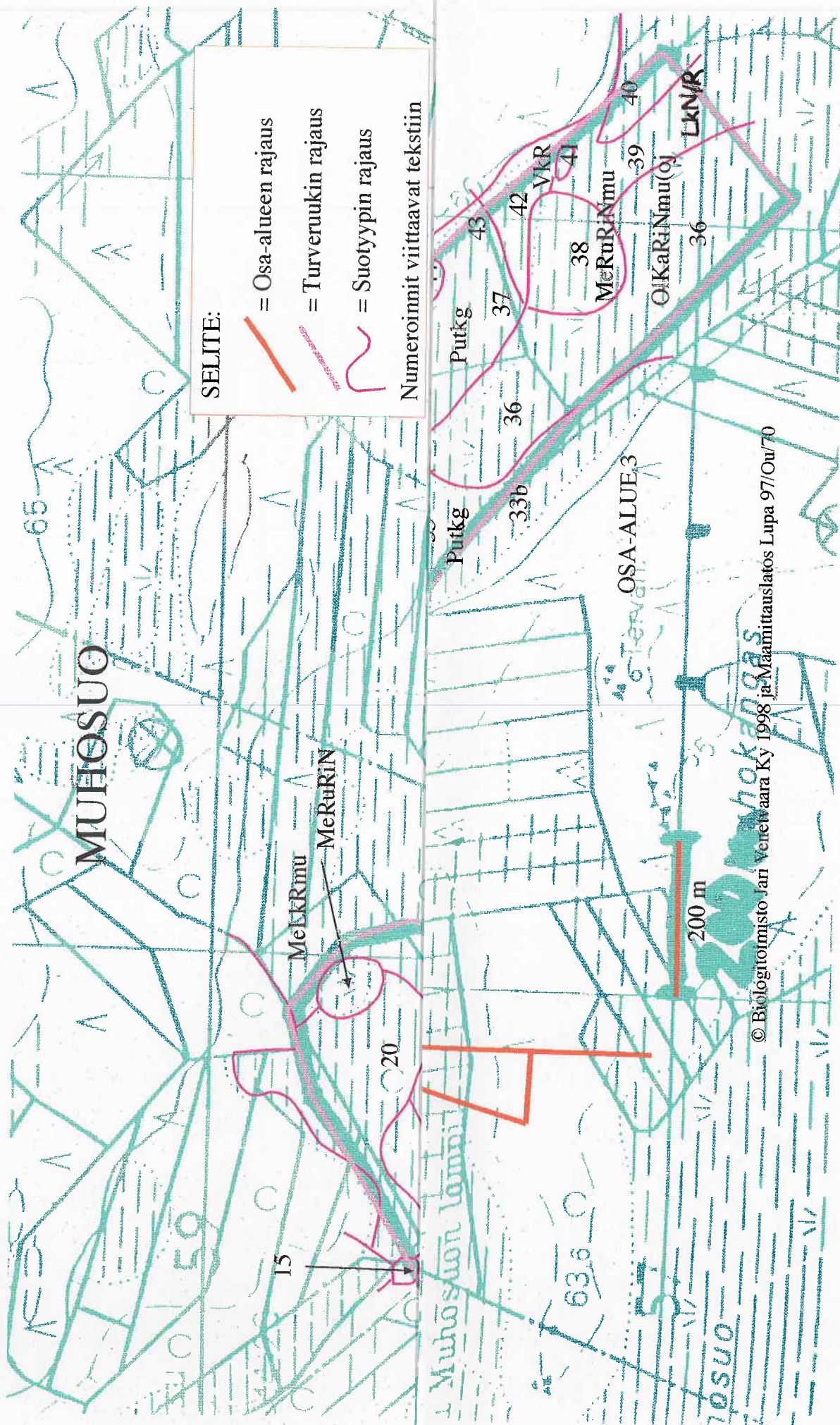
4. YHTEENVETO

Turveruukin "rajaama" alue Muhosuosta on menettänyt luonnontilansa ojitusten takia.
Alueella ei ole maininnan arvoisia uhanalaisia suotyyppejä ts. uhanalaiseen
suotyyppeihin kuuluvat tyypit ovat hyvin pienialaisia ja nykytilassaan pahoin
kuivuneita.

Maisemallisesti parhaat alueet ovat rajauksen itä-koillisosien avosuo-osuuksilla, jossa
on jonkin verran avoimia maisematiloja. Aluetta halkovat suuret ojat kuitenkin
heikentävät maisema-arvoja. Turvekankaat ja rämeet reunustavat aluerajauksen
ulkopuolisia kivennäismaa-alueita.

I osa-alue on maisemaltaan sulkeutunutta ja ojien sotkemaata. Pienmaisemaltaan
miellyttävimpiä ovat ruohoturvekangas sekä laajat tasalaatuiset puolukkaturvekankaat.

MUHOSSUO

SELJITE:

- = Osa-alueen raja
- = Turveruukin raja
- = Suotyypin raja

Numeroinnit viittaavat tekstiin